

ФЕНОМЕН ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ В ДУХОВНО-ЦІННІСНІЙ ПАРАДИГМІ НООСФЕРИЗМУ

Лоюк Оксана Вікторівна, Уманський державний педагогічний університет імені

Павла Тичини

вул. Садова, б.2, 20300; +38 (096) 73-74-301; oksana.loyuk.73@mail.ru

Свідоме формування духовних цінностей та потреб, постійне самовдосконалення, орієнтація на майбутнє можливі завдяки новій парадигмі виховання – планетарно-особистісній, ноосферній. Висхідним принципом даної моделі виховання є вивчення системи відносин людини та середовища, іншими словами, цілісність світу та людини в ньому [1]. Гармонійна єдність людини, суспільства і природи створює в біосфері нову оболонку – ноосферу. Під ноосферою (грец. noos – розум) Н. Маслова розуміє «новий еволюційний стан біосфери – епохи єднання індивідуального та колективного одухотвореного розуму, інтелекту, цілісного мислення і духовності людини на базі Всезагальних Законів Світу» [4, с. 15]. Складовими, які породжують духовність, на думку вченого С. Максименка, є творчість, мислення та розуміння [2, с. 502]. Суттю еволюційного ноосферного переходу є перехід до цілісного екологічного мислення, яке «орієнтоване на Всезагальні Закони Світу, закони розвитку людського суспільства, пізнання й осягнення, закони освіти, закони психіки...» [4, с. 14]. Саме цілісне (не розділене на фрагменти) сприймання генетично єдиного Всесвіту, – на думку Н. Маслової, – є ідеалом виховання мислення на сучасному етапі [4, с. 9]. О. Кульчицька справедливо зауважує, що шкільне навчання ґрунтується переважно на активізації лівої півкулі головного мозку, а правій півкулі належить другорядна роль у процесі мислення дитини [3, с.13]. Такий дисбаланс природних можливостей призводить до дисгармонії установок в діяльності. «Криза мислення полягає в неекологічній експлуатації однієї з частин цілого людського органу – мозку, в той час як інші симетричні органи людини працюють гармонійно», – наголошує Т. Хребто [5, с.82]. Означену думу поділяє О. Шаміс, зазначаючи, що в правій півкулі головного мозку відбувається образне відображення (з ним пов'язана побудова гіпотез), а в лівій – словесно-логічна

перевірка гіпотез. Хоча обидві моделі структурно та функціонально розділені, однак працюють як єдине ціле [6, с. 6–8].

Сучасне виховання, орієнтоване на гуманістичні принципи розв'язання різноманітних життєвих проблем, актуалізує потребу людини в безперервності отримання нових знань, в застосуванні нових методів та способів пізнання, полягає у духовно-ціннісному самопізнанні, творчому самовдосконаленні та самовираженні особистості.

Список літератури:

1. Бойко А. М. Виховання людини: нове і вічне / А. М. Бойко. – Полтава: Техсервіс, 2006. – 568 с.
2. Загальна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704с.
3. Кульчицька О. Творчі здібності та особливості їх прояву в дитячому віці // Обдарована дитина. – 2000. – № 1. – С.10 – 14
4. Маслова Н. В. Золотий ключик для учителя: основы ноосферной педагогики / Н. В. Маслова; [науч. ред. В. Д. Милованова]; Рос. акад. естеств. наук, Ноосфер. акад. науки и образования. – М.; Севастополь: [б.и], 2009. – 126 с.: табл., схемы.,
5. Хребто Т. Я учусь у тебе, ребенок // Педагогический вестник «Три ключа ». – М.: Изд. Дом Шалвы Амонашвили, 2009. – С.8 –11
6. Шамис А. Л. Мышление: определения, типы, схемы процесса // Школьные технологии. – 2012. – № 2. – С 3 – 14